

*„Prawdziwa wiedza
to znajomość przyczyn”*

Francis Bacon

To nowego w patogenezie zespołu Aspota?

Lidia Hysa-Klekot

Lublin 2013

Błony podstawne

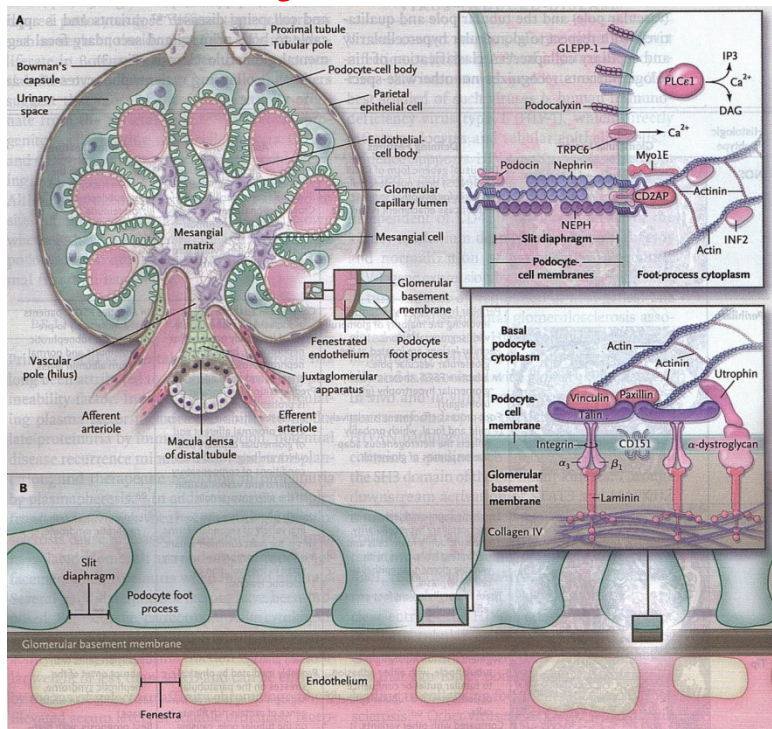

- *Błony podstawne są wyspecjalizowanymi zewnątrzkomórkowymi strukturami podtrzymującymi architekturę tkanek i wpływającymi na zachowanie się komórek.*
- *Są obecne w całym ciele.*
- *Formują kompartmenty wewnątrz tkanek oddzielając komórki endotelialne i nabłonkowe od leżącej pod nimi mesenchymy.*

Błony podstawne w nerkach

- Cewkowe błony podstawne
- Błony podstawne torebki Bowmana
- Błony podstawne naczyń krwionośnych
- **Błona podstawna kłębuszka nerkowego (G.B.M)**

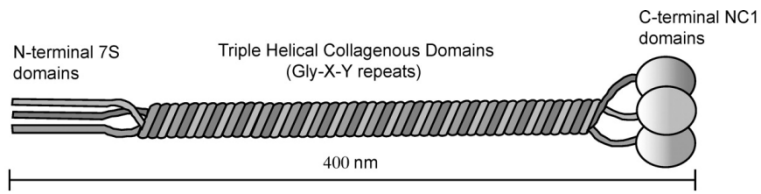
*G.B.M jest integralną częścią
błony filtracyjnej.*

*Oddziela komórki śródbłonka
od podocytów.*

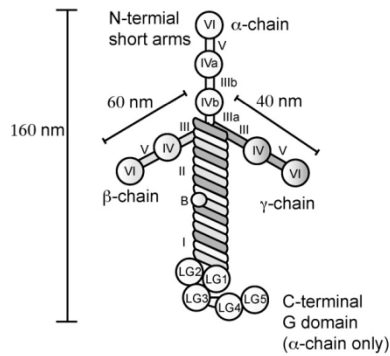
*Zapewnia szczelność błony
filtracyjnej dla albumin.*

*Wg: Vivette D. and all. Focal Segmental Glomerulosclerosis.
N Engl J Med. December 22, 2011*

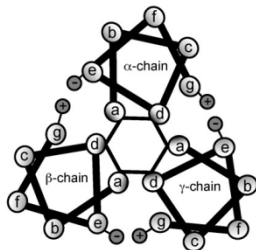
Składniki błony podstawnej

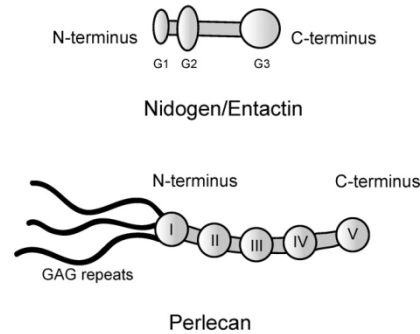
Type IV Collagen Protomer (3 α -chains)

Laminin (α , β , and γ -chain)

Stabilization of the laminin coiled-coil domain

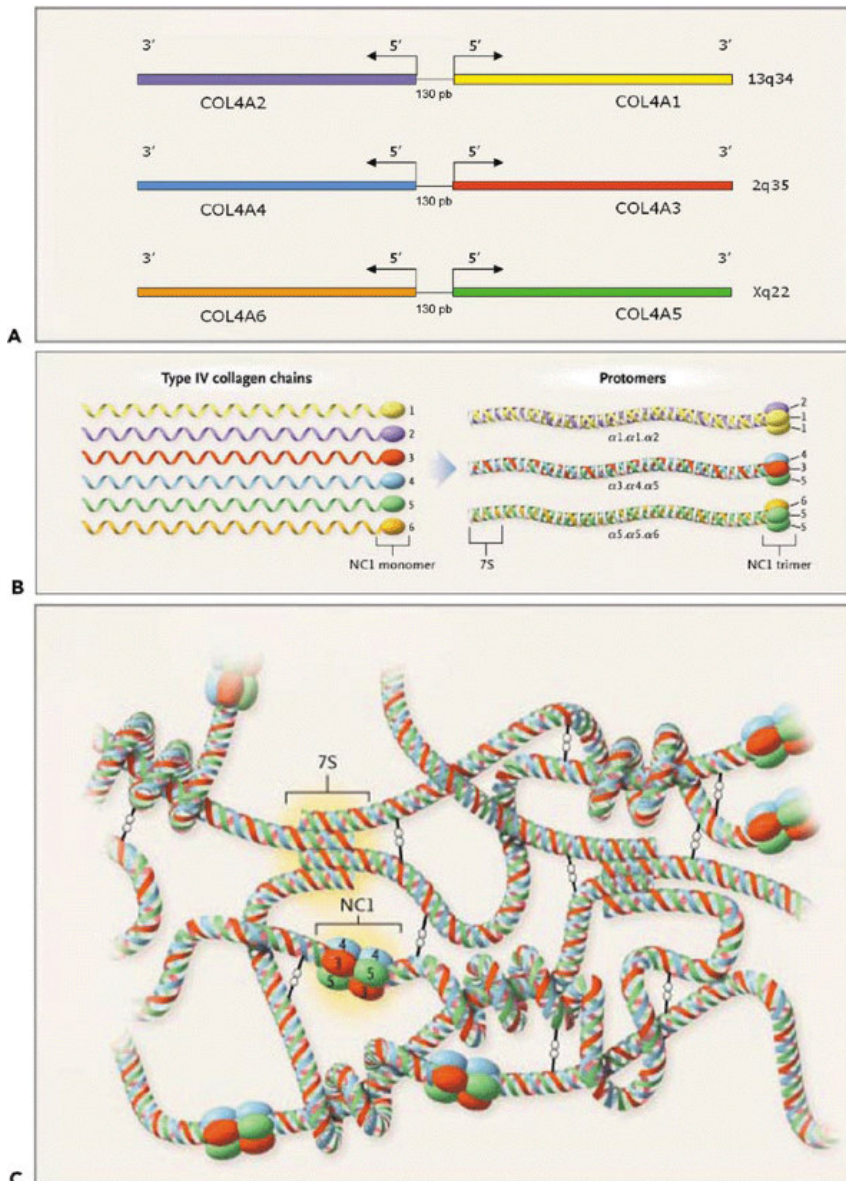

- *Kolagen*

- *Laminina*

- *Perlekan*

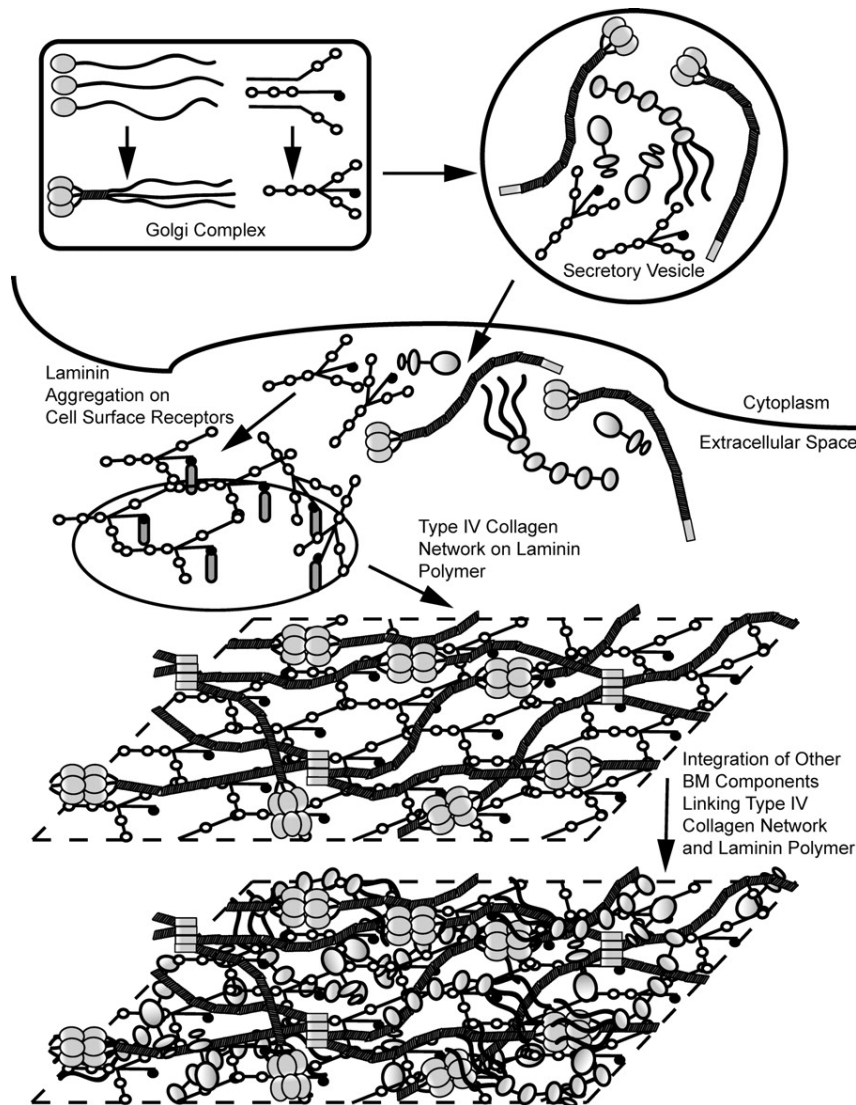
- *Nidogen (Enaktyna)*

- Łańcuchy kolagenu składają się z długiej domeny kolagenowej, niekolagenowej domeny sferycznej i *N*-końcowej domeny *T**S*.

- Protomery kolagenu tworzą sieć łącząc się *T*-końcowymi domenami sferycznymi i *N*-końcowymi domenami *T**S*.

Budowa błony podstawnej

Kolagen zawierający prawidłowe łańcuchy α_3 , α_4 i α_5 gwarantuje wytrzymałość błony podstawnej, oraz jej oporność na działanie ciśnienia hydrostatycznego i innych sił fizycznych

Wadliwa struktura kolagenu jest wynikiem mutacji genów kodujących syntezę jego łańcuchów:

- $\text{COL}_4 \text{A}_5 - \alpha_5$ (85%)
- $\text{COL}_4 \text{A}_3 - \alpha_3, \alpha_4$ (10-15%)
- $\text{COL}_4 \text{A}_4 - (\text{AD})$ (5%)

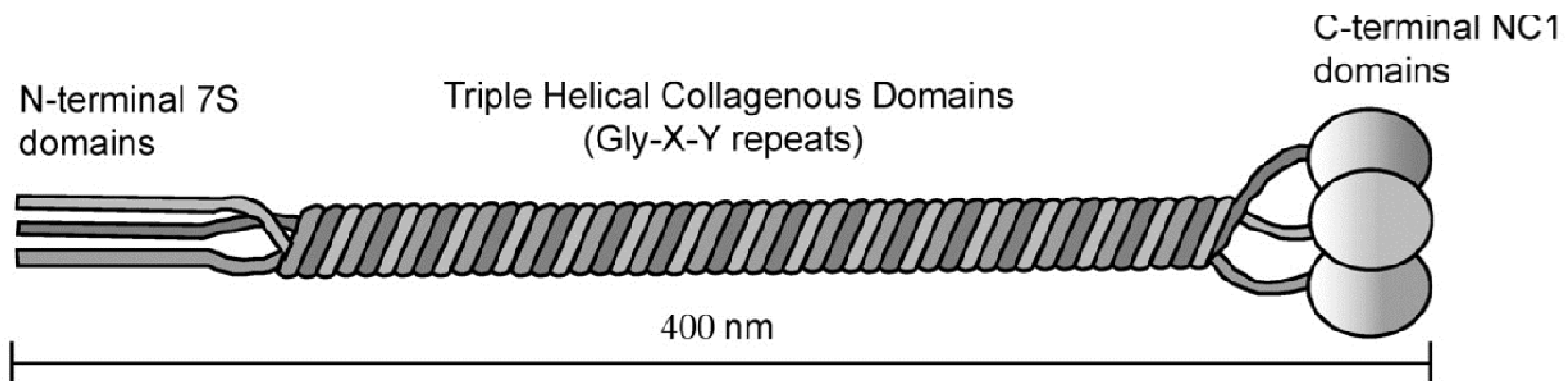
Mutacje te skutkują formowaniem się nieprawidłowej sieci kolagenu typowej dla wzorca płodowego zawierającego łańcuchy $\alpha_1, \alpha_1, \alpha_2$. Jest on mniej wytrzymały na działanie ciśnienia hydrostatycznego i bardziej podatny na proteolizę.

Definicja

Zespół Alporta jest wrodzoną, progresywną membranopatią będącą następstwem nieprawidłowej struktury głównego składnika błon podstawnych –

KOLAGENU IV

Type IV Collagen Protomer (3 α -chains)

Zespół Alporta charakteryzuje:

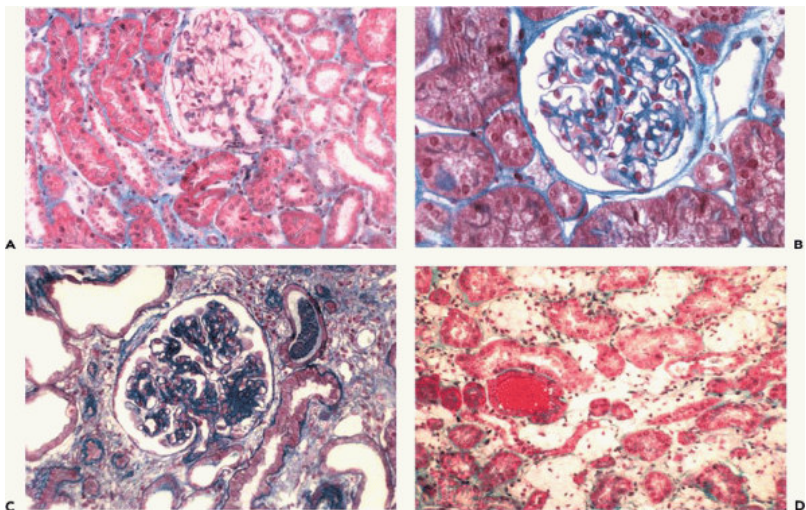
- *Brak genetycznego defektu strukturalnego błony podstawnej*
- *Postępująca destrukcja bariery filtracyjnej*
- *Wstępna manifestacja kliniczna – krwinkomocz, krwionocz*
- *Progresja w kierunku białkomoczu*
(punkt kulminacyjny drogi w kierunku ESRD)
- *Postępujące zniszczenie architektury nerek*
- *Rozwój schyłkowej niewydolności nerek we wczesnej młodości*

Rodzaj mutacji pozostaje w związku z manifestacją fenotypową, a więc tempem progresji choroby w kierunku ESRD, a także wystąpieniem objawów pozanerkowych (sensomotoryczne upośledzenie słuchu, stożek rogówki, leiomyomatoza).

Badania genetyczne pozwalają ustalić długoterminową prognozę i potencjalny wiek wystąpienia schyłkowej niewydolności nerek.

*Obecny od urodzenia, genetycznie uwarunkowany
defekt struktury kolagenu*

*Jakie zmiany
zachodzą w tym czasie
w barierze filtracyjnej
i Śródmiaższu nerek?*

Wg. Kidney pathology.com.ar

*Rozwój ESRD
(druga, trzecia dekada Życia)*

*„Prawdziwa wiedza to znajomość
przyczyn”*

Francis Bacon

Potencjalna kolejność zjawisk patofizjologicznych w zespole Asporta

Wadliwa struktura kolagenu,
mała liczba mostków dwusiarczkowych - „słaba sieć”

Nadprodukcja atypowych izoform lamininy (α_1 , α_5)

- wzrost przepuszczalności G.B.M

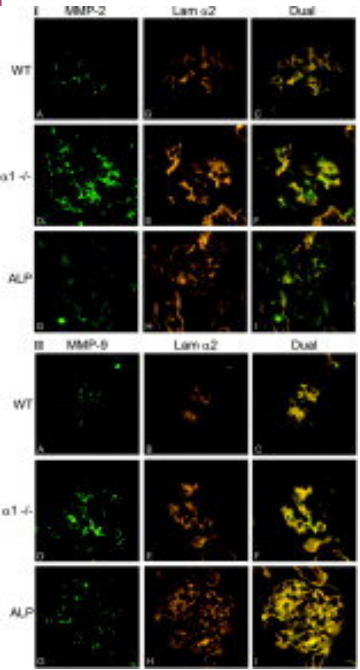
Proteoliza sieci kolagenowej poprzez metaloproteiny macierzy międzykomórkowej MMP₁₂ - elastaza uwalniana z makrofagów łączy się z receptorem CTRX_2 na podocytach

Wzrost aktywności metaloproteinaz macierzy

- najważniejszy czynnik w patogenezie ZŁ

Nacieki monocytarne - uwalnianie cytokin prozapalnych

Aktywacja $\text{TNF}\alpha$, $\text{TGF}\beta$, MMPs - aktywacja fibroblastów i miofibroblastów dla „naprawy” narządów

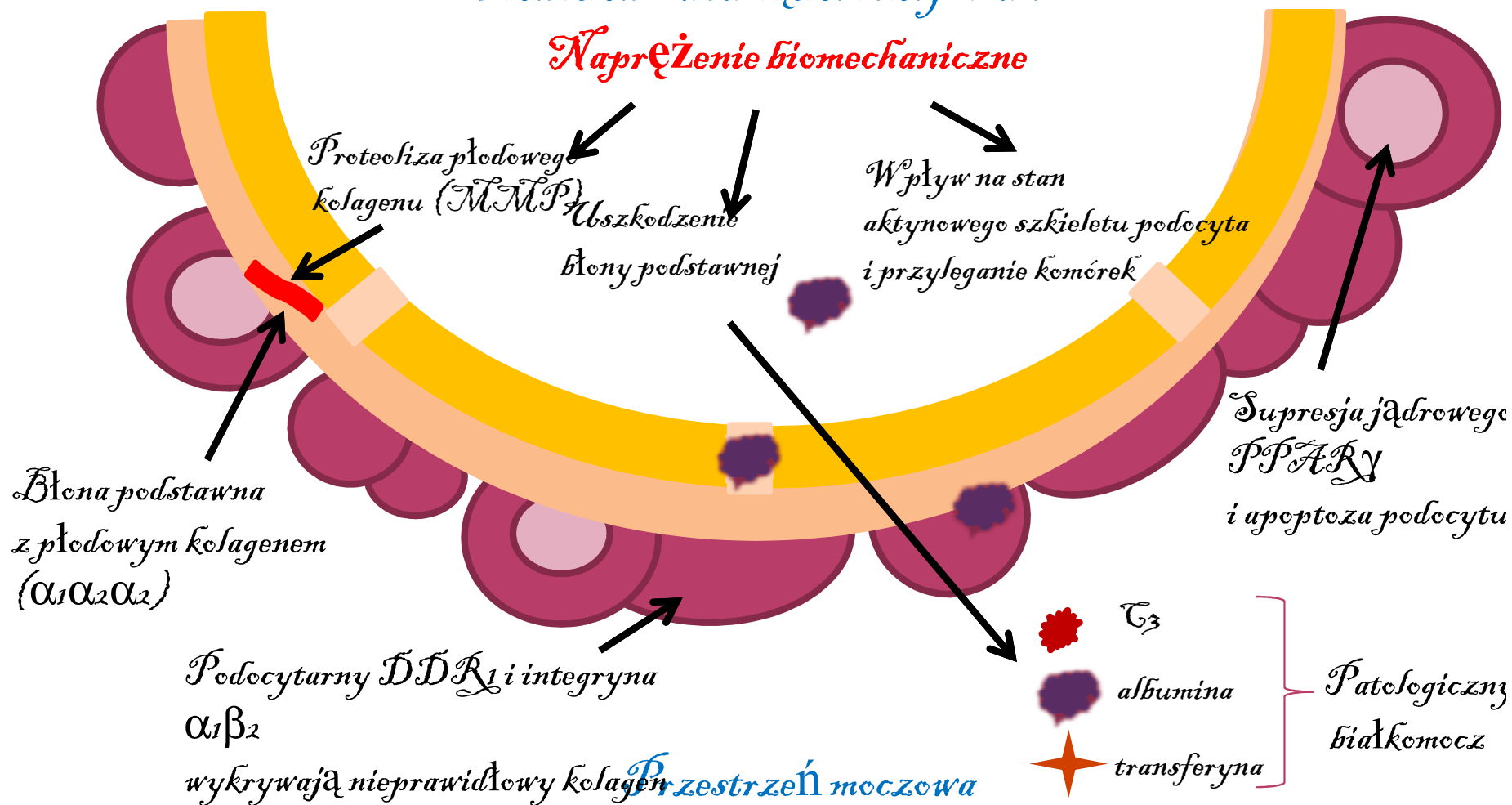
Woj. Cosgrove D. Integrin $\alpha_1\beta_1$ Regulates Matrix Metalloproteinases via $\text{P}38$ Mitogen-Activated Protein Kinase

Tzynniki patofizjologiczne wplywaja na blone podstawna w zespole Asportu

Przestrzen wewnatrznaczyniowa

Naprezenie biomechaniczne

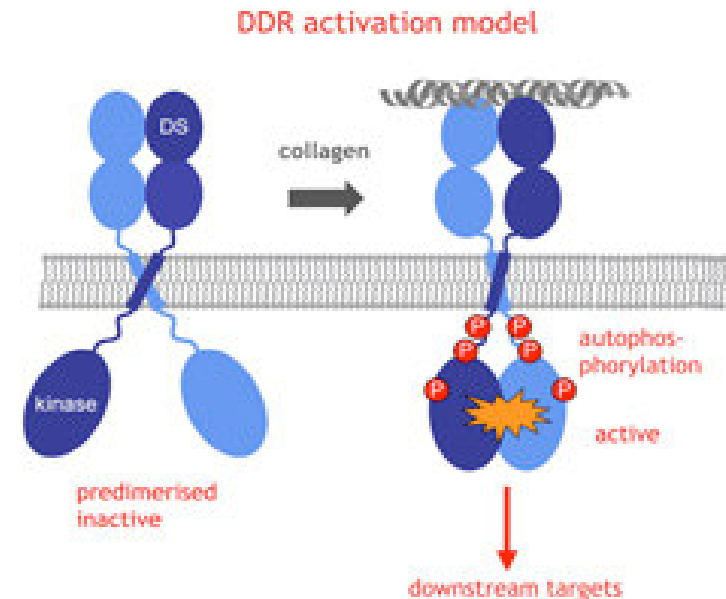
Rola receptorów DDR₁ w progresji Zł

DDR₁ jest receptorem przez błonowym o typie kinazy tyrozynowej.

Reguluje remodeling macierzy pozakomórkowej poprzez wpływ na adhezję i proliferację komórek mesangialnych.

Kolagen I - V^o jest ligandem receptora DDR₁.

Role receptorów DDR_1 w progresji Zł

DDR_1 jest odpowiedzialny za interakcje między podocytami i GBM . Postuluje się, że podocyty „odczytują” zmiany w strukturze kolagenu (w jego protomerach) poprzez receptor DDR_1 . Rezultatem tego jest uwalnianie przez podocyty wielu czynników wzrostowych i cytokin, które mają „naprawić” zaburzoną strukturę GBM .

Pobudzenie podocytów prowadzi jednak do nacieków komórek zapalnych i włóknienia, a w rezultacie do progresji choroby.

Integryny

Integryny łączą cytoszkielet aktyninowy komórek z macierzą mesangialną i działają jako „mechanosensor” sygnałów komórkowych.

$\alpha_2\beta_1$ integryna jest obecna na podstawnobocznej powierzchni podocytów.

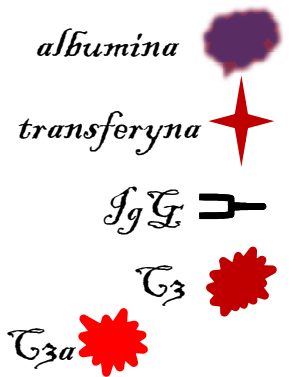
Receptor α_2 integryny łączy się ze specyficzną sekwencją potrójnej spirali kolagenu. „Odczytując” nieprawidłową strukturę kolagenu błony podstawnej w ZŁ stymuluje podocyty do nadprodukcji macierzy pozakomórkowej.

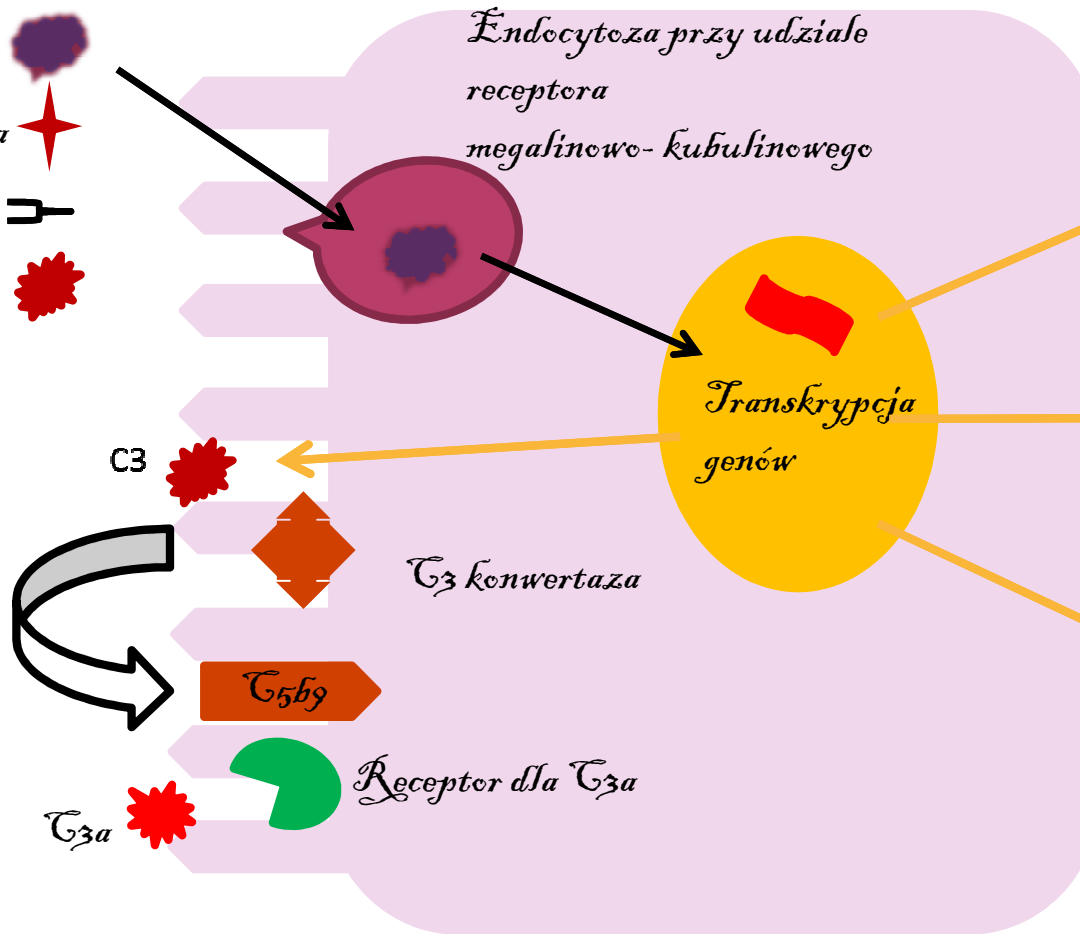
Udział cewki proksymalnej w patofizjologii zespołu Asporta

Światło cewki

Komórka cewki proksymalnej

Śródmiaższ

mediatory profibrotyczne:

- TGF β
- Kolagen I i IV
- Fibronektyna
- CTGF

mediatory zapalne:

- Cytokiny
- TNF α

chemokiny:

- MCP-1
- RANTES

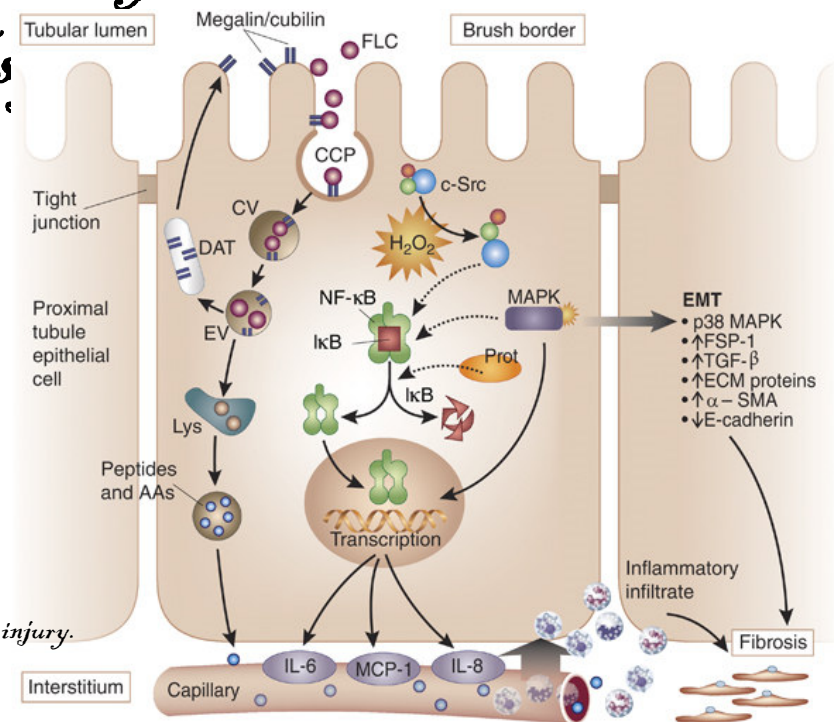

- Albuminy
- Transferyna
- Immunoglobuliny
- Białka dopełniacza

Przedostają się do moczu pierwotnego i aktywują prozapalną i profibrotyczną drogę sygnałową w komórkach epitelialnych cewek

proks

PTEC mają receptor dla składnika C3 dopełniacza

Wg: Basnayake K. The biology of immunoglobulin free light chains and kidney injury. *Kidney Int* 2011; 79: 1289-1301

Transmisja zapalenia z komórek cewek proksymalnych

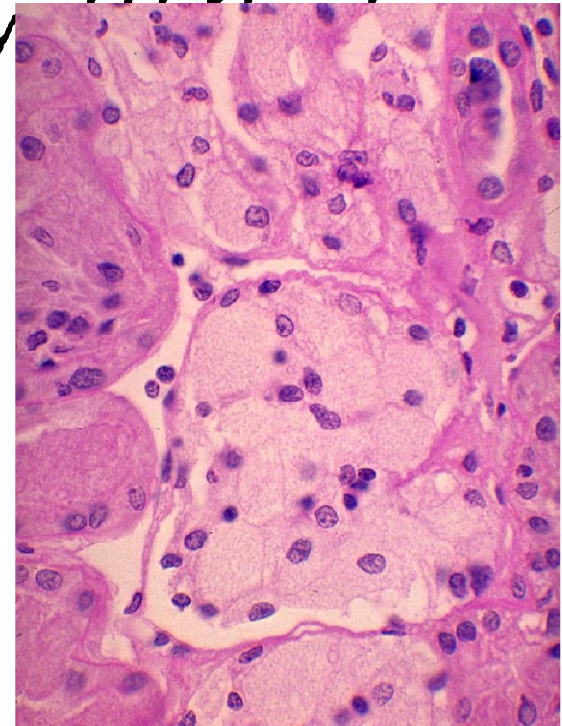
*do kompartmentu cewkowo-Śródmiąższowego
Rekrutacja makrofagów drogą sygnałów
chemokinowych.*

*Makrofagi obciążone patologicznie
stają się komórkami piankowatymi.*

*Nacieki komórkowe Śródmiąższu
są najważniejsze w progresji
choroby, ale i w akceleracji*

procesu.

Wg. www.afz.urz.unibas.ch/pathopic

Wczesne rozpoznanie – wczesne leczenie

*Poznanie kaskady zjawisk patofizjologicznych leżących u podłoża
progresji uszkodzenia nerek w ZŁ umożliwia:*

Wczesne rozpoznanie:

- Wywiad rodzinny*
- Analiza moczu w kierunku
hematurii i albuminurii*

- Złoty standard – BPOPS IANERKI

- Biopsja skóry
z bad. Immunohistochemicznym*
- Badanie genetyczne*

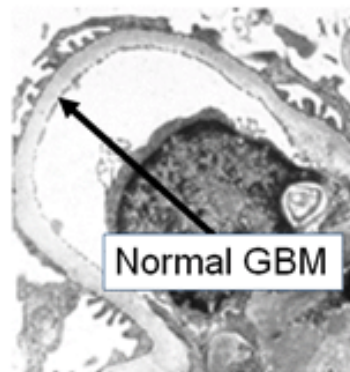
*Wczesne wprowadzenie
celowanego leczenia*

(przed wystąpieniem białkomoczu)

Biopsja nerki i ocena ultrastruktury błony podstawnej

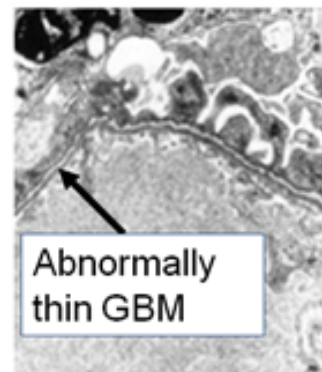

- Rozrzedzenie
- Pęknięcia
- Pogrubienie
- Rozwarstwienie błaszki gęstej

Normal GBM

Normal

Abnormally thin GBM

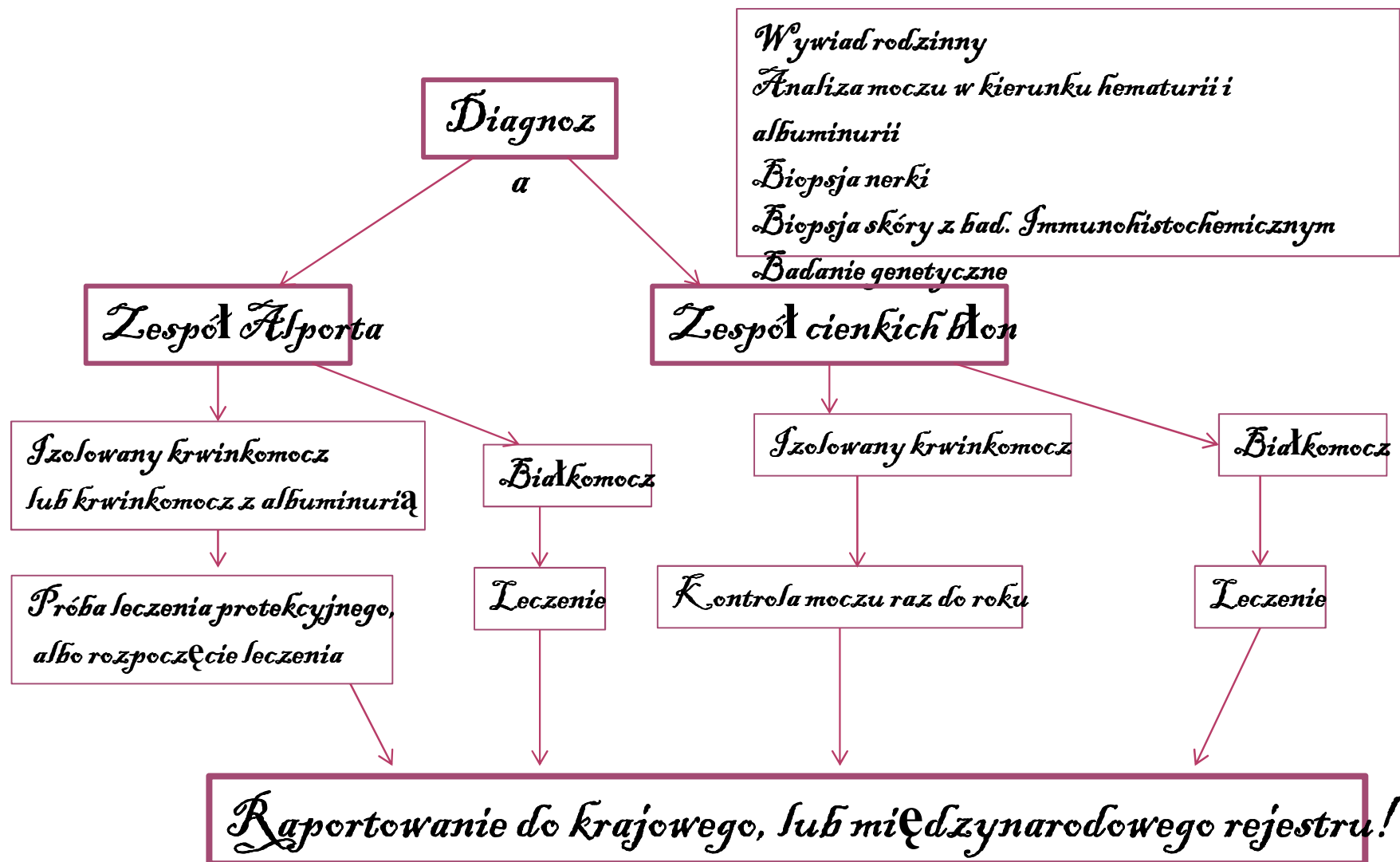
Thin Basement Membrane Lesion

Abnormally split & laminated GBM

Alport's Syndrome

Algorytm identyfikacji dzieci z rodzinny. krwinkomoczem

Leczenie celowane zespołu Asporta

1. Leczenie antyproteinuryczne

- Blokada ACE (konwertazy)
 ARB (receptora AT_1)
aldosteronu

- Cyklosporyna A

2. Leczenie przeciwzapalne i przeciwfibrotyczne (blokada $TGF\beta_1$)

3. Blokada układu dopełniacza

4. Inhibitory metaloproteinaz macierzy

5. Antagoniści receptorów chemokinowych

6. Białka BMP_7

7. Transplantacja szpiku kostnego i komórek macierzystych

8. Radiacja - deplecja aktywowanych makrofagów

Doświadczalne metody leczenia z wykorzystaniem plejotropowego i renoprotekcyjnego działania w różnych stadiach CKD:

- 1. Antagoniści receptora endotelinowego*
- 2. Inhibitory reduktazy CoA*
- 3. Inhibitory peptydów wazoaktywnych (ACE7688)*
- 4. Vit D₃ - efekt antyproteinuryczny, przeciwzapalny i immunomodulacyjny*

Dziękuję za uwagę!

